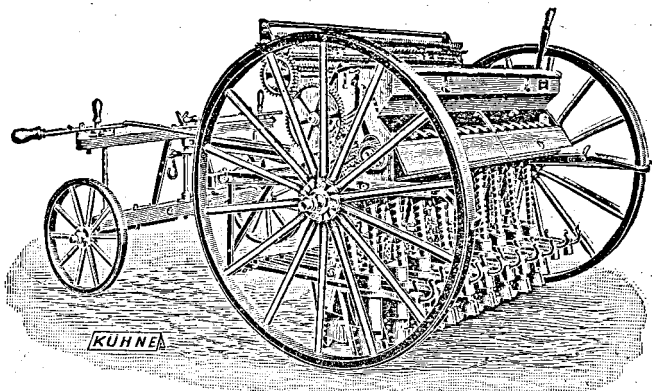

ERDELYI GAZDA

XLVI. ÉVFOLYAM.

KOLÓZSVÁR, 1914. JULIUS 26.

30. SZÁM.

Elsőrendű egy és többvasu ekéket, 6- és 8-vasu kultivátorokat, tárcsásboronákat, továbbá hirneves „Mosoni Drill” és „Vera II” sorvetőgépeket, sorbetrágyázó új „Royal Drill” kombinált vetőgépeket, rostákat, konkolyozókat és szüretelő eszközöket szállit:

„KÜHNE” mezőgazd. gépgyár r.-t. **MOSONBAN.**

Főraktár: Budapest.

Fiókraktárak: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

2012

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MINDEN GAZDA

érdeke, hogy összes **gép- és motor** szükségleteinek beszerzésekor

az **E. K. A. R. T.**

Motor-, Gép- és Ipartelepek berendezési osztályától

kérjen ajánlatot.

I g a z g a t ó s á g:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 29. szám. (Bánffy-palota.)

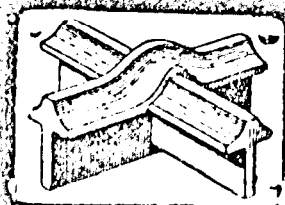
Telefon: 827. sz.

Távirati cím: "EKART"

NAGY JAVITÓMŰHELY

mindenféle rendszerű gépek javítására.

3033

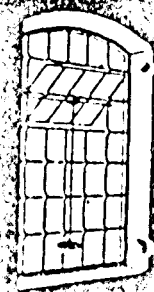

Szab.

„Köpplinger”-rendszerű Idomvasablakok

a legjobbak és a legolcsóbbak.
Egyedül gyártók — Amerikában és Európában —
visszerkezelt idomvasablakok.

Leptér János Budapest, X. Asztalos Sandor utca 16.

TERMELJÜNK TÖBBET

jelszó gyakorlati érvényesülését immár országsszerte lehetővé tette a szabadalmazott

EREDETI MELICHAR

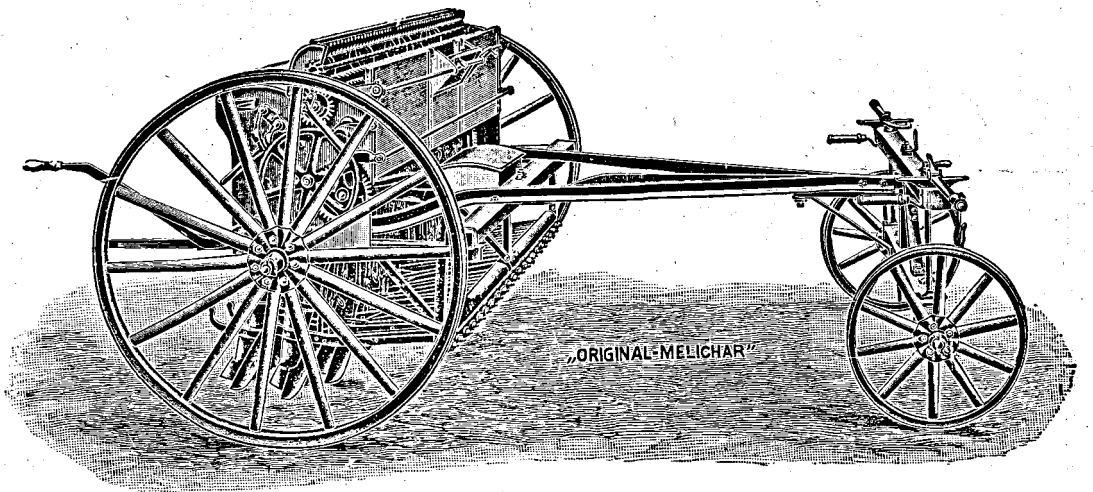
IMPERATOR

műtrágyaszóróval egyesített sorbavető

gép mert a kiváló anyag, szerkezeti precizitás, lehető legcsekélyebb önsúly, valamint páratlan vetőszerkezete évek hosszú során át, bármely magnum tetszés szerinti mennyiségben eszközrendő vetését

vetését óriási műtrágyamegtakarítás mellett eredményezi.

A sorbavetőzés előnyei csakis az eredeti Melichar-féle „IMPERATOR“ vetőgéppel érhetők el! Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha gépeink kiválóságáról azon számtalan uradalom és gazdaságban győződik meg, ahol „IMPERATOR“ gépünk évek óta doleozik! Óvakodjunk utánzatoktól! Minden gazda elismeri a Melichar-féle vetőgépek fölényét! 65.000 eredeti „Melichar“-féle vetőgép munkában! — Az osztrák-magyar monarchia legnagyobb kizárólagos vetőgép-, eké, és talajmivelő eszközök gyárai.

„ORIGINAL-MELICHAR“

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld:

BÄCHER RUDOLF—MELICHAR FERENC

Magyarországi vezérképviselő: SZÜCS ZSIGMOND, Budapest, IV., Teréz-körút 26. sz.

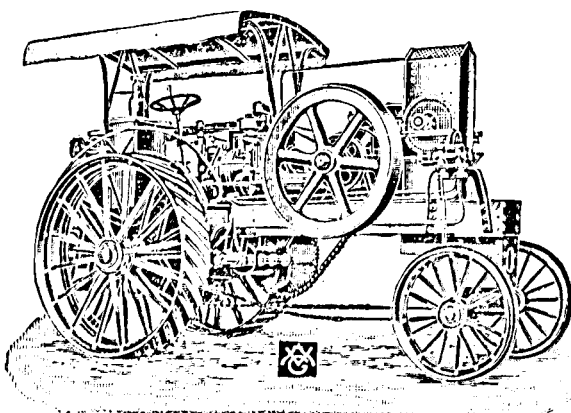
Tekintse meg állandó gépkiallitásunkat!

2672

2021

Szabadalmazott **„ASTRA“** gázmotorok cséplésre, vontatásra, szántásra, ipari célokra kitűnően alkalmazhatók.

A legtakarékosabb mezőgazdasági üzemgép

SZÍVESEN SZOLGÁL AJÁNLATOKKAL:

A Magyar Királyi Államvasutak

Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, Váci-körút 32.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

E. M. K. E. kollegium Budapesten	345
Védekezés a mezei pocok őszi kártétele ellen. <i>Dr. Barna.</i>	345
A sertésvész elleni védekezésről. <i>Ungár Adolf.</i>	346
A fogyasztásba kerülő tej romlása. <i>Monostori Károly.</i>	348
A Medárd-napi esőzés. <i>Bagossy Bertalan.</i>	348
Irodalmi szemle	
A jó dohánykertész.	348
Kisebb szakközlemények	349
Egyleti élet	349
Kormányintézkedések	349
Vegyes közlemények	350
Hirdetések.	

A gazda nyári és őszi szükségletei:

Gőz és motoros cséplő-gépek,
rosták, trieurök, mérlegek, stb.

Egyéb gépek és anyagok: Alagcsövek, állatgyógy-
szerek, aszfalt és kátrányfedélpapírok, baromfite-
nyésztési requisitumok, építési anyagok, fedőserép,
halászati eszközök, kertészeti eszközök, kaptárak,
meszelőgépek, műtrágya, olajok, zsirok, szivattyúk,
szőlőtrágyák, szőlőmivelési eszközök, tejgazdasági
és tejfeldolgozógépek, tüztöltő felszerelések stb.

Őszi vetőmagvak.

Tenyész és igás állatok,

AZ

ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG

utján

Kolozsvártt, Attila-utca 10. sz. alatt
személyesen, vagy levélileg, garantált minőségben
kedvező feltételekkel,

leggyorsabban és

legolcsóbban

szerezhetők be.

3059

E. M. K. E. kollegium Budapesten.

Gazdatársaink kiváló figyelmébe ajánljuk az alábbi átiratot, amelyet az Emke fővárosi választmánya intézett az E. G. E. elnökségéhez.

„Erdélyi gazdasági egyeslet Tekintetes Elnökségének Kolozsvár.

Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, amely az ország legnagyobb és leghatalmasabb kultúregyesülete, hatalmas áldozatokkal Budapest székesfőváros legnagyobb forgalmu helyén, ugy pedagógiai, mint közegészségügyi tekintetben, első helyen álló kollegiumot létesített. amelybe egyetemre, főiskolákra, felső szakiskolákban, műegyetemre, gyógyszerész pályára, állatorvosi akadémiába, kereskedelmi akadémiába, festő- és rajziskolába, tanár és tanítóképzésbe és vasuti tenfolyamra járó ifjak vétetnek fel. A kollegiumba felvesznek középiskolai növendékeket is, akik azonban külön épületben vannak gondos vezetés alatt elhelyezve és bennlakó tanárok által tanulmányaikban mindennap lelkiismeretesen előkészítve.

A kollegiumban elsőrangú vezetés és tápláló, bő, kitűnő élelmezés biztosított, melyre nézve a legnagyobb garancia a hatalmas kultúregyesület hírneve. A kollegiumot egy kormányzó tanács vezeti, amelynek gróf Béli Ákos és Bárczy István polgármester, gróf Desseffy Aurél, gróf Bethlen István, gróf Vigyázó Ferenc, Molnár Viktor államtitkár, Sándor József m. kir. udv. tanácsos, Andreics János m. kir. miniszteri tanácsos, Rákossy Jenő, dr. Takács Menyhért, dr. Kiss János, Ahmed Hikmet Bey török főkonzul, gróf Festetich Géza, dr. Hevesi Simon budapesti főrabbi, dr. Schack Béla kir. t. nker. főigazgató és Szuppán Vilmos m. kir. udv. tanácsos a tagjai.

A kollegium igazgatója dr. Szegedi Rezső, főorvosa dr. Toldy Loránt. A kollegiumba való felvételért az E. M. K. E. kollegium igazgatóságánál (Budapest, Tököly-ut 94.) kell mielőbb

jelentkezni, amely az érdeklődőknek megküldi az E. M. K. E. kollegium prospektusát is.

A kultúregyesület vezetősége e hatalmas kollegiumában a gazdák gyermekei számára minden esztendőben husz helyet tart fenn és biztosít, hogy ily módon viszonzza azt a hatalmas támogatást, melyben az ország gazdasági immár 30 esztendő óta szeretettel részesítik az E. M. K. E.-t.

Amikor ezt mélyszéges tisztelettel közlöm a tek. Elnökséggel és felkérem, hogy ezen elhatározásunkat tudomásul venni méltóztassék, egyben mély tisztelettel felkérem a tek. Elnökséget arra is, méltóztassék mielőbb intézkedni az iránt, hogy kultúregyesületünk ezen nemes elhatározása a gazdák között a legszélesebb körben megismertessék.

Az Emke kollegium nemes és magasztos törekvéseit a tek. Elnökség kitüntető és nagyerejű támogatásába és pártfogásába ajánlva fogadja kérem a tek. Elnökség kiváló és mély tiszteletünk őszinte nyilvánítását.

Kész szolgája:

Andreics János,
miniszteri tanácsos, elnök.

Amidőn a fentiekben teljes szövegében közreadjuk e nevezetes akció első híradását, egyben sürgősen figyelmeztetjük hazarészünk gazdaközönségét, hogy ragadja meg ezt a kiváló jó alkalmat, amidőn fiait egy ilyen elsőrangú intézetben helyezheti el.

Bővebb felvilágosításokat az E. M. K. E. Kolozsvári irodája ad.

Védekezés a mezei pocok őszi kártétele ellen.

A fenti kérdés tisztázása ma, amikor az ország igen sok részben már aratáskor nagy károkat okoz a mezei pocok, nagyon is időszerű.

Eltekintve a pocok bárminő módóni irtásától, feltétlenül gondoskodnunk kell az ősszel elvetett mag megóvásáról, mert nagyon könnyen megtörténhetik az, amit a saját szememmel láttam, hogy még a másodszeri vetést is teljesen elhordták a pocokok.

Ajánlunk jutányos áron:

Aratáshoz: belföldi eredeti amerikai és irlandi manillát, kévekötelet, aratógépeket.

Csépléshez: gépolaj, gépkenőcs, gépszij, zsák, ponyva és különféle szenekeket.

Peronospora ellen: rézgalicót, pulvazurót, provinót, dr. Aschenbrandt bordói port, továbbá saját „MEZŐGAZDÁK” védjegyű és eredeti Vermorel-permetezőt és rajnavidéki háti porozót.

Szőlőkötözéshez: prima és extra majunga raffia hánscot.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V, Alkotmány-u. 29 Külön ajánlatokkal és árjegyzékekkel készségesen szolgálunk

Ebben az évben nagyobb arányú kísérleteket végeztünk ilyen irányban s mivel a kísérletek nemcsak a laboratóriumban, hanem a gyakorlatban is megfelelő eredményeket adtak, időszerűnek vélem a gazdák figyelmét felhívni erre a dologra.

Pár évvel ezelőtt hozták forgalomba a francia eredetű »Corbin«-t, amellyel különösen Németországban végeztek nagyobb arányú kísérleteket. Ez a szer, mint pácoló anyag — egyebek között — biztos védelmet nyújt a mezei pocok, ürge stb. kártétele ellen, amennyiben a bepácolt magot az állatok egyáltalán nem szedik fel.

A kísérleteket először a laboratóriumban végeztük s számtalan esetben meggyőződünk arról, hogy a fogságban tartott mezei pocok, ürge még akkor sem nyúl a pácolt maghoz, ha előbb éhez-tették. A gyakorlatban erősen fertőzött (mezei pocok) területen úgy vetettünk árpát, tavaszi búzát és zabot, hogy négy gépalja pácolt, négy gépalja pácolatlan volt. A kelésnél gyönyörűen látszott a »Corbin« hatása, mert míg a pácolatlan magot csaknem teljesen kiszedték a pocok, addig a pácolt teljesen hiánytalanul kelt ki.

Ugyanezt az eredményt mutatta a kukorica is olyan területen, ahol az ürgek minden évben nagy károkat okoztak a vetésben.

A »Corbin«-nak ilyen irányú használhatósága a fentiek alapján minden kétségen felül áll.

Az anyag kátrányhoz igen hasonló színű és szaga (ugy tudom, ma már dr. Keleti és Murányi vegyszeti gyárában Ujpest, kapható). Kisebb mennyiségben bádoggal dobozokban, nagyobb mennyiségben hordókban jön forgalomba. A pácolást a következő módon végezzük:

100 kg. vetőmagot egy garmadába töltünk 5—6 liter langyos vízzel meglocsolva, addig lapátoljuk, míg az összes magvak megnedvedednek. Erre a nedves magra folytonos forgatás közben 600 gr. »Corbin«-t töltünk s az egészet addig forgatjuk, míg az összes magvak vékony réteggel vannak bevonva. Azután lehetőleg szellős helyen, vékonyan elteregtjük. Egy nap alatt a mag annyira megszárad, hogy egyáltalán nem tapad s úgy kezel, mint géppel könnyen vethető.

Feltétlenül vigyázni kell a következőkre:

A »Corbin«-t a használat előtt erősen fel kell rázni, vagy megfelelő fadarabkával felkavarni. Ez azért szükséges, mert ha sokáig áll, üledéket képez.

Magához a »Corbin«-hoz vizet adni nem szabad, úgy, ahogy van, végezzük a pácolást vele.

Nagyobb mennyiség vételénél 1 kg. 2 korona (60 kg.-os hordó 1 2korona), míg kisebb mennyiségben jelentősen drágább (2½ kg.-os kanna 8 K 50 f.) s így legjobban, ha azok, akiknek kisebb mennyiségre van szükségük, összeállanak s együtt hozatnak egy hordót.

Mivel mi a kísérleteket tovább foly-

tatjuk, nagyon leköteleznének azok a gazdátársaim, akik a »Corbin«-t ősszel használják, ha megfigyeléseik eredményét közölnék velem.*

Dr. Barna.

A sertésvész elleni védekezésről.

Irta:

Ungár Adolf, kir. állatorvos.

Mai megbeszélésünk tárgyát a sertésvész elleni védekezés képezi és ennek keretében elmondani szándékozom mindazon dolgokat, melyeket az újabb vizsgálati eredmények felszínre hoztak.

A sertésvész Magyarországon 1892-ik év óta ismeretes, Erdélyben azonban csak 1896-ban állapították meg először. Azóta az ország minden részében szörványosan vagy járványosan fellép és amely különösen a nyári hónapokban nyer nagyobb elterjedést. A sertésvész fellépéssel kapcsolatos az európai híré kőbányai sertés-hizláló telep hanyatlása, ahol 1896-ban, midőn a telepen 180.000 darab sertés volt hizásra beállítva, havonként 8—10.000 darab sertés hullott el sertésvészben.

A betegség okozójára nézve a vélemények az idők folyamán lényegesen megváltoztak, de megváltozott már a betegség neve. A korábban egyszerűen sertésvésznek nevezett betegséget későbbben sertéscholera-nak nevezték; ma már mind a két nevet elhagyják és helyette a sertéspestis elnevezést használják és az országban előforduló sertésvész eseteket a földművelésügyi minisztérium hivatalos lapja, a Földművelési Értesítő is sertéspestis név alatt tünteti fel. Ezt az elnevezést fogadta el az egész tudományos világ és mivel a korról nekünk is haladni kell, leírásom további részében én is a sertéspestis elnevezést használom, értve alatta a korábban leírt sertésvész és sertéscholera eseteket is.

Sertéspestisben leginkább 5—6 hónapos malacok betegszenek meg, de megbetegszenek idősebb sertések is, elegendően a szopós malacok kevésbé fogékonyak a betegség iránt.

A fertőzés leginkább az emésztőszervek útján következik be, takarmánnyal, vízzel felveszik a ragályanyagot, a betegek azután bélsarukkal, amely bőven tartalmazza a ragályanyagot, befertőzik a legelőt, vizet és ezzel társaikat.

A midőn az állat a fertőzőcsírákat felvette, nem betegszik meg azonnal, hanem egy bizonyos idő elteltik, amíg a ragályanyag a szervezetben annyira elszaporodik, hogy betegséget létesít. Ezt az időt, amely a fertőzéstől számítva a betegség kitöréséig eltelik, lappangási időnek nevezzük. Ez a lappangási idő a sertéspestisnél 5 nap. Ennél rövidebb idő alatt a betegség ki nem tör. Ebből az is következik, ha egy sertésnyáját megveszünk és abban a 4-ik napon sertéspestises megbetegedést észlelünk, biztos, hogy a fertőzés még az átvétel előtt megtörtént. Ezen tapasztalataira támaszkodva a kir. Cu-

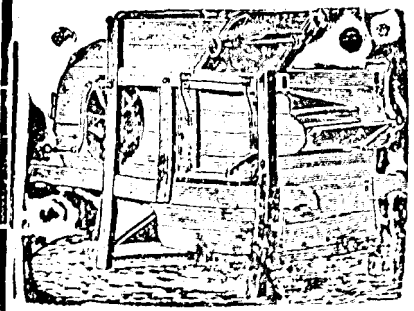
* Czim: Dr. Barna Balázs Magyaróvár.

ria döntvényében kimondta, hogy a sertéspestis szavatossági határideje öt nap. Ha a betegség később, 7—8 nap múlva jelentkezik, akkor is beszélhetünk még szavatosságról, de akkor már a vevőnek bizonyítani kell, hogy a fertőzés mégis az átvétel előtt történt.

A beteg sertések társaiktól elmaradnak, a vályuhoz utolsónak érnek, a vályu előtt tompán megállanak, étvágytalanok, majd folyton fekszenek, összebujnak, járásra kényszerítve ingadozva járnak, hátsó lábaikra leroskadnak; gyakran köhögnék, a köhögés gyenge, nedves, fájdalmas, a lélekzés szapora, nehezített, a lágyék tájon jól észlelhető; kilégzőskor a gerincoszlop erősen megrázkódik és előre-hátra irányuló mozgást végez. A szemhéjak összetapadnak, a szem kötőhártyáján genyes gyűlés észlelhető. A sertések hányanak, eleinte székrekedés, ezt követően hasmenés lép fel. A betegek 3—4 nap múlva tulnyomó részben elhullanak. És ha így foly le a betegség, heveny sertéspestisről beszélünk. Előfordul azonban a betegség idült, krónikus alakja, amikor a sertések 3—4 hétig betegek, teljesen lesóványodnak, majd végelgyengülésben elhullanak.

A betegség okozójaként Smith és Kilborn egy bipoláris, azaz két végén fertőző baktériumot írt le, amely baktériumot a tüdőben, szívben, vérben, mindeütt megtalálhatunk. A későbbi vizsgálat folyamán azt találták, hogy a sertéspestisnél nemcsak ez a bipoláris baktérium szerepel, hanem még egy hosszukás pálcikaalakú baktérium is, az úgynevezett sertéspestis bacillus, amely főképpen a beleket támadja meg. Azt állították, e kétféle baktérium együtt szerepel. És ez a vélemény tartotta magát az utolsó időkig. Mintegy három évvel ezelőtt aztán különös felfedezésre jöttek. Azt találták, ha a husives tenyésztet, melybe e két baktériumot tenyésztik, baktérium szűrőn át-szűrjük, úgy, hogy a szűrletben ebből a baktériumból egyetlenegy sincs, a szűrlet mégis fertőző, vagyis, ha e szűrletet sertés bőre alá beoltjuk, a sertés pestisben elhull. Ebből azt következtették, hogy a sertéspestisnél nemcsak a bipoláris és a pestis bacillus szerepel, hanem még egy harmadik is és talán főtenyészőként. De ez a harmadik, ami a szűrletben foglaltatik, oly kicsiny, hogy a mostani vizsgálati módszereinkkel és a mostani nagyító üvegeinkkel meglátni nem tudjuk és ezért ezt ultra mikroszkópos alaknak nevezték el.

Mivel a betegségnek ilyen sokféle baktériumok szerepelnek, talán ez az oka, hogy sok éven át, szakadatlan munka után sem találtak olyan gyógyszert, vagy oltóanyagot, amelylyel a küzdelmet a betegséggel szemben sikeresen felvehették volna. Ugy, hogy 1908-ban a Budapesten tartott nemzetközi állatorvosi kongresszus, ahol a világ legjelesebb állatorvosai részt vettek, arra a szomorú konkluzióra jutottak, hogy mivel már mindenféle oltási módot kipróbáltak, le kell mondani a reményről, hogy valaha is a

Ha ön meg akarja ismerni a legújabb eredeti „KALMÁR” rostát

szíveskedjék áriegyzéket kérni amellyel több oldalú anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely

Vezérképviselő: A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége, Budapest, V., Váci-körut 32

sértéspestis ellen oltóanyagot előállíthasunk.

Es ezt a kijelentést követő két esztendő múlva, két magyar tudós: Hutyra és annak első asszisztense, Köves összeállítottak egy immun szérumot, amelyet, ha egészséges sertés bőre alá beoltunk, megvédi a sertésvész ragály anyagának halálos adagjával szemben is.

Mielőtt ezen a vonalon tovább haladnánk, kénytelen vagyok leírásomba egy kis teóriát közbeszúrni, amelylyel azután az oltási eredmények értelmezése könnyebb lesz.

Ugy az emberi, mint az állati szervezetnek meg van az a tulajdonsága, hogy ha valami bántalom éri, az ellen küzd, azt elhárítani igyekszik. Ha fertőzőanyag baktériumok kerülnek be, a szervezet felveszi a küzdelmet, ellenanyagot, ellenmérget termel, amely a baktériumok hatását közömbösíti. És a szervezet sejtjei a baktériumok elleni küzdelemben megerősödnek és ezen megerősödött voltukat mindvégig megtartják, ellenmérget termelnek, azt leraktározzák, az onnan soha el nem távolodik. Ugy, hogy ha ismét ez a betegség támadja meg, úgy a szervezet megerősödött sejtjei és a készületben levő ellenanyaggal a bántalmat könnyű szerrel legyőzi. Erre az esetre, mondjuk, hogy a szervezet aktív védelmet, aktív immunitást szerzett. Így aktív immunitásra tesz szert az a sertés, amelyik a sertéspestisen átment. Ha ilyen sertésnek a halálos adag százszorosát adjuk, azt meg sem érzi. Így vagyunk más fertőző betegséggel szemben is, himlővel, diftériával, tifusszal, aki azt egyszer kiállotta, sejtjei ezzel a betegséggel szemben megerősödtek, immunisak.

Igen, de nincs mindig idő megvárni, amíg a szervezet a bejuto baktériumok ellen elegendő ellenanyagot, antitoxint termel, mert a baktériumok hamar legyőzik és a szervezet elpusztul, mint ahogy a vérszél is látjuk, hogy a betegek nagy része elpusztul. Ezen esetben arra törekszünk, hogy a szervezetet ellássuk olyan ellenanyaggal, antitoxinnal, amit a fennforgó betegséggel szemben egy másik állat termelt, azaz kész ellenmérget viszünk be, hogy ezzel közömbösítsük a baktériumok és azok termékeinek hatását. Ekkor az állat nyomban rendelkezik azzal az ellenanyaggal, amellyel a fertőzőanyag hatását közömbösíti.

De mivel ebben az esetben nem a szervezet állította elő az ellenmérget, a sejtek a baktériumok ellen nem küzdöttek és így a sejtek meg sem erősödtek. Az ilyen védelem passzív védelem, passzív immunitás, ami addig tart, amíg a készen bevitt ellenanyag a vérkeringésben benn van, mondjuk 4—5 hélig. Akkor eltávolodik és ha ezután éri egy új intenzív fertőzés, akkor a szervezet újból megbetegedhetik. Tehát az aktív immunitásnál az ellenmérget a szervezet maga termeli és ez a védelem állandó, passzív immunitásnál az ellenmérget készen kapja és ekkor a védelem bizonyos idő múlva elmúlik.

Es ezen utóbbi oltási módszeren alapszik a sertéspestis elleni szérumoltás. Annak a nyájnak a sertéseit, amelyet a pes-

tistől megvédeni kívánunk, beoltjuk olyan sertés vérsavóját, amelyik sertés sikerrel átvészelt és amely sertés vérsavója nagy mennyiségű antitoxint tartalmaz. Ha ezt a vérsavót egészséges sertés bőre alá oltjuk, vagy ha még csak a lappangási stádiumban van, úgy megvédi a sertést a halálos kimenetelű sertéspestistől. Azonban csak rövid időre, 4—5 hétre. Ha ezen időn túl éri a fertőzés, az állat megbetegedhetik, mert hiszen csak passzív immunitása volt, az ellenmérget készen kapta, sejtjei nem munkáltak annak előállításában.

Mégis azt tapasztaljuk, hogy ahol szérumoltást végeztünk, az esetek nagy többségében a pestis többé abban az állományban fel nem lép. Ennek magyarázata az, hogy a beoltott nyájban több beteg is van, amelyek terjesztik a ragályanyagot és ezt a ragályanyagot a beoltott sertés is felveszi és ellene még önmaga is termel ellenmérget. Sulyosan meg nem betegszik, mert a beoltott szérum védi és ezen védelem alatt maga is átvészelt, azaz a passzív immunitás átalakul aktív immunitássá. És ez a gazdára nagyon fontos.

Abban az esetben, ha a sertésnek nem volt alkalma előcsirákkal fertőződni, addig, míg a szérum védő hatása tart, akkor a szérum hatásainak elmúltával 5—6 hét múlva a sertés megbetegedhetik és kivételesen meg is betegszik. Ezek azok az esetek, amikor a beoltott állományban a betegség újra felép. Tehát helyes dolog a betegeket a beoltottak között hagyni, hogy azok fertőződhessenek addig, míg a szérum hatása tart.

Már most még az a kérdés, mikor oltunk?

Erre nézve a következő kísérleti eredmények adnak utbaigazítást. Ha mesterségesen fertőzött nyolc darab sertést és vele egyidejűleg beoltjuk szérummal, nem betegszik meg egy sem. Ha a fertőzés után két nap múlva részben védőoltásban, nem hull el a nyolcból egy sem; ha négy nap múlva oltunk a fertőzés után akkor sem, ha hat nap múlva oltunk a fertőzés után, úgy a nyolcból már elhull két darab; itt tehát már a hatás aggyalys, ha kilenc nap múlva oltjuk a fertőzés után, úgy a nyolcból elhull négy darab. Itt már nincs hatás. Tehát minél előbb, a járvány letelején oltunk, akkor várhatjuk a legjobb hatást. Szemmel láthatólag beteg, étvágytalan sertésnek a szérum nem használ, mert hiszen az már legalább 6—8 nappal ezelőtt fertőződött, ott a ragályanyag már úgy elszaporodott, hogy azt a szérum hatása közömbösíteni már nem tudja.

Az oltóanyag iránt a bizalmat fokozni vélem, ha leírom a szérum készítési módját, de leírom azért is, mert ennek feltalálása magyar tudósok nevéhez fűződik és amely eljárás a gazdaközönség előtt teljesen ismeretlen:

Beállítanak egy drb. egészséges és a vérszél még át nem ment sertést, sertésvérszél fertőzött szállásba. Ott a sertés magától, minden oltás nélkül 8—10 nap múlva sertéspestisben megbetegszik és tegyük fel, hogy meg is gyógyul, átvészelt.

Ez a sertés átmeny az ugynevezett átvészelt szállásba.

Jön a második sertés. Ezt is beállítják a fertőzött szállásba és 8—10 nap múlva ez is megbetegszik. És amíg ez a sertés beteg, a legsúlyosabb betegségi stádiumában van, kivesznek vérből 300 köbcentit és ezt a vért befecskenedik a vérszél már átment, mondjuk 1-es számú sertésnek, amit ez a sertés minden ártalom nélkül eltűr, meg sem érzi, dacára annak, hogy e megbetegítő vér olyan erős, hogy ebből két köbcenti egy darab sertést, amelyik a vérszél még át nem ment, biztosan megöli. Hogy ezzel a második beteg sertéssel mi történik, ne kövessük. Jöjjön a harmadik sertés. Ezt is beállítják a fertőzött szállásba és amikor 8—10 nap múlva megbetegszik, ennek a vérsavójából is befecskenedik 300 köbcentit, megint az 1-es számú átvészelt sertésnek, tehát másodszer kapja a halálos adag 150-szeresét. És ezt folytatjuk a 3-ik, 4-ik, 5-ik sertéssel, 14 napi időközben, ötször kapja a vérszél átment sertés a halálos adag százötvenszeresét. Tehát egy darab vérszél átment sertés 70 napi ilyen kezeléssel meg át. És ennek a sertésnek a savója az immun vérsavó, amit mi itt künn beoltunk; ez rendkívül sok antigént tartalmaz, ez a vérsavó megvédeni képes a sertést a sertéspestis halálos kimenetelű fertőzése ellen. Ezt a szérumot szállítjuk mi Ausztriába, Németországba, Norvégiába, sőt január hónapban, midőn a köbányai telepen tartózkodtam, 100 litert még Spanyolországba is küldtünk.

A laboratóriumok munkája és az elmék előretörése sohasem pihen. Hutyra és Köves megtették az első nagy lépést a szérum előállításával, szerencsések vagyunk, hogy a második lépést is ők tették meg. Munkájuk arra irányult, hogy kiküszöböljék azt a lehetőséget, hogy a beoltott sertések később meg megbetegedhessenek, ami a gazdát nagyon lehangolja és a szérum iránt a bizalmat megrendíti. Céllal tüzték ki, hogy állandó hatású immunitást létesítenek. Nem várnak, hogy a sertés esetleg felveszi vagy nem veszi a ragályanyagot, nem várják, hogy a szérum védő hatása miatt a sertés átvészelt vagy nem vészelt, beviszik ők a ragályanyagot, megbetegítik sertéspestisben, de hogy a betegség halálos kimenetelű ne legyen, nyomban beviszik a védő szérumot is. A fertőzőanyagot az egyik lábba, a szérumot a másik lábba. Ezután a sertések 8—10 nap múlva tömegesen megbetegszenek; 1—2 napig étvágytalanok, de ez a rosszullét hamarosan elmúlik, ezzel a sertések átvészelték. Hogy valóban átvészelték, onnan állapíthatjuk meg, ha ezen sertéseknek a halálos adag százötvenszeresét adjuk, azt minden ártalom nélkül türik. Ez az új oltási módszer, ez a sertések mesterséges átvészeltetése.

Előfordul azonban, hogy az átvészeltetett állományban, az oltás következtében elhullások történnek. Amelyek igen fogékonyak a betegség iránt, vagy egyéb betegségeik van és így nem teljesen egészségesek, ezek elpusztulhatnak. Ez a szám azonban a 2—3% közt ingadozik és az 5%-ot nem haladja túl. Erről a kicsiny-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kélzók és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságu szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára. 2005

esélyről a gazdának tudni kell, ezt ma még elhárítani nem tudjuk.

Es még egyet. Hogy mesterségesen csak teljesen egészséges állományt vésszeltehetünk át. Ha a nyájban pestis megbetegedések jelentkeznek, ott ezt az oltást már nem alkalmazhatjuk, ott csak a szérum oltást vehetjük igénybe. Mert a szérum csak előre meghatározott mennyiségű fertőző anyag ellen véd, ha már most az állat a talajról még maga is vesz fel ragályanyagot, ezt a mennyiséget a szérum közömbösíteni nem tudja.

Ezen új oltási mód előnye, hogy akkor oltunk, amikor akarunk. Nem támad meg bennünket a vész bizonytalan időben. Legajánlatosabb a 3—4 hónapos malacokat átvésszelteni, már azért is, mivel kisebb súlyú sertésnek kevesebb szérum kell. A már fertőzött állományban a szérumoltás oltóanyaga malacok részére darabonként 1 K 20 fillérbe, mesterséges átvésszeltesnél a szérum és a fertőzőanyag darabonként 1 K 60 fillérbe kerül.

A fogyasztásba kerülő tej romlása.

A közelebről uralkodott nyomasztó meleg és zivataros időjárás alkalmával a Budapesten, de más nagy városban is forgalomba kerülő s még oly elsőrendű forrásból eredő tejnek is nagy percentje alvadt meg, vagy ment össze forralás közben. Nem lesz tehát minden érdekesség nélküli, ha e romlás főbb okait feltárjuk e helyen.

Dr. Löhnis idevágó vizsgálatai szerint a tejromlás főbb okai a következők:

1. Baktérium csirák tulajdonul való elszaporodása a tőgyben.

2. A tejnyerésnél és további feldolgozásnál különféle befolyások által felidézett befertőződése a tejnek.

3. A zivataros idő befolyása közvetlenül, különösen az ilyenkor keletkező ózondus levegő káros hatása a tejre.

Legbelsőbban tanulmányozta nevezett az 1. pont alatt említett okot, abból indulva ki, hogy tehének, amelyek nem eléggé egészségesek, kevésbé képesek ellenállani káros befolyásoknak. S tényleg ilyen — bármi alakban s bármi okból — egészségükben meglámadott tehének tőgyében s tejében talált legerősebben elszaporodott baktériumokat s pl. a zivataros időjárásakor öt tehén közül kettő nem reagált e hatásra, három azonban igen, úgy, hogy tejük a rendes viszonyok közt egy köbcentiméternyi mennyiségében csak 300—600 tejrontó csirát tartalmazó minőségében — 10.000-ig felmenő csirát tartalmazott.

Ez a rengeteg mennyiség még jelentékenyen szaporodik az időjárás hőfokának nagyobb emelkedése esetén és amiatt is, mert a fejjessel, tejkezeléssel bibelődő alkalmazottak kedvezőtlen, zivataros, nyomasztóan forró időjárásakor sok mindent (pl. edények tisztítását stb.) elhanyagolnak.

Hogy egyébiránt az ily időjárás levegőjének a magas ózon tartalmával is kedvez a tejrontó baktériumok elszaporodásának, nevezett azt is kísérletileg mutatta ki.

Ime tisztelt családanya, gazdasszonyok, nem mindig tejszállítók hibás, hogy fogyasztásra szolgáló tejetek idő-

előtt, vagy forraláskor megszik, összegyűjti. Ne korholjátok hát »szegényt«, de azért csak adjátok vissza neki az így viselkedő tejet, mert végre is többször ő a ludas ebben, mint ti, akik ludasok tagadhatatlanul magatok is lehettek, ha pl. a szállított tejet, mondjuk a felforralásig, hús helyre nem teszitek, vagy sürgősen (okvetlenül »tükör tiszta« edényben s csak mérsékelt tüzen) fel nem forraljátok.

Monostori Károly.

A Medárd-napi esőzés.

A magyar nép ősrégi időjárás szabálya: »Ha Medárd napján esik, negyven napig esik.« Ennek az igazsága az idén is beteljesedett rajtunk. Hosszu, száraz, szelles idő után június 8-án esőt kaptunk s azóta mindennapos vendégünk volt ez a jelenség; vagy ha egy nap véletlenül meg is menekültünk tőle, saját szemünkkel látjuk, hogy köröskörül mint ontják a vizet a fellegek.

Ennek az okát tudtommal még senki sem fejtegette nálunk. Mert meteorológiai könyveink vagy bevallottan német és francia művek fordításai, vagy pedig annyira szolgálilag követik az idegen szerzőket, hogy a magyar éghajlat sajátos tünetényei teljesen kikerülnek figyelmüket.

Pedig ha Medárd napot követő esőzés jellemző tulajdonságait más éghajlatok ugyanazon időbeli esőzéseivel egybevetjük, csakhamar megtaláljuk a tünetények rokonságát s ezzel okuk közös eredetét is.

Lássuk csak, miképpen folytak le legjellegzetesebb esős napjaink!

A legtöbbször gyönyörű szép napra ébredtünk, tündöklően ragyogott le a nap a felhőtlen égről. A kellemes hőmérsékletű reggeli órákat dél felé forróság váltotta fel. Délben, azt sem tudtuk honnan, óriási felhőgomolyok lepték el az eget. Délután két órakor a fejünk felett zugott a zivatar rémületes villámlással és menydörgéssel. Három órakor valóságos felhőszakadásban volt részünk. Öt-hat órakor ismét tiszta volt az ég s utána csendes és csapadék nélküli éjszaka következett.

Szakasztott mása ez a forróövi esőzésnek a szélcsend övében.

Ez az esőzés követi útjában a Napot az Ekliptikán a Ráktérítőtől a Bakterítóig, sőt hatása túl is terjed ezeken az Egyenlítőtől éjszakra és délre körülbelül a 30 szélességi fokig.

Mikor a Nap járása ezt magával hozza, oly pontosan jelentkezik, hogy az emberek szinte mint valami jól járó óra után osztják be napi foglalkozásukat. Ott is gyönyörű szép reggeli órák után délben felhők gyűlnek az égre, két órakor villámlás és menydörgés között szakad az eső, 5—6 órakor pedig ismét derült az ég.

Ennek a szabályosan lefolyó tüneténynek oka ludvafeőleg a következő: Mikor a Nap tetőzik, merőlegesen küldi le sugarait a földre. Ennek következtében a Föld kerge felmelegszik, óriási nagy lesz a páráképződés s a nagy hőszugárzás következtében a Földet borító levegőréteg kitágul s magasra emeli magával a párákat oly régióba, ahol már lehül és cseppfolyósodnia kell. Ez ott így történik a Nap legmagasabb állása idejében teljes szabályossággal. Innen van a té-

ritók alatt egy esős, az Egyenlítő alatt pedig, hol a Nap kétszer vonul át, két esős évszak.

Magyarországhoz június 21-ike körül van a Nap az ő látszólagos pályáján legközelebb akkor, midőn a Ráktérítőben tartózkodik. Tehát ekkor jön hozzánk legközelebb a forróövi esőzés is.

Megtörténik már most, hogy ha éghajlatunk egyéb törvényei nem szólnak bele, náunk is érezteti a Nap a maga közellétét azáltal, hogy a forróövi esőzés évszakához teljesen hasonló csapadékos időjárást teremt június 21-ike körül. Kezdeté június 8-án, Medárd napján van s vége pedig július második felében, oly formán, hogy ugyancsak ősrégi észlelet szerint Mária Magdolna napja már a kánikulát, azaz a száraz és forró napokat vezeti be.

Abban, hogy a Medárd-napi esőzést a forróövi esőzésekkel azonosoknak állítom, egyáltalán nincsen semmi különös. Hiszen a Föld a maga tengereivel és légkörével egy összefüggő óriási organizmusnak tekinthető, melynek jelenségeit nem lehet pontosan szélességi körökkel elkülöníteni egymástól.

Még ha nem is következik be Medárd-napi negyvennapos esőzés, hanem eléggé száraz az időjárás, még akkor is van egy és más, ami bennünket a szélcsend övének viszonyaira emlékeztet. Aratás idején azok a délutáni rövid és heves zivatarok azok, amelyekről bőrig ázik az arató, szétrebben a marokszedő és kéveköltő nép, hogy a frissítő zuhany elmúltával vidám dalolás és tréfa között tovább folytassa munkáját.

Bagossy Bertalan.

IRODALMI SZEMLE.

A jó dohánykertész. Irta: Kerpely Kálmán gazd. akad. igazgató. 195 oldal, 55 kitűnően sikerült képpel. Kiadja a Pátria r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. Ára 2 K.

Mezőgazdasági szakirodalmunk ismét egy igen értékes könyvvel szaporodott, a mely nemcsak a »Köztelek Olcsó Könyvtára«-nak lesz egyik legkiválóbb gyöngye, hanem határozottan egész mezőgazdasági szakirodalmunk egyik legjelesebb alkotása. Ha valaki, úgy elsősorban Kerpely Kálmán volt hivatott arra, hogy e dohánytermelési tanácsadót megírja, hiszen több mint két évtizede foglalkozik gyakorlatilag és tudományosan a dohánytermelésével és kezelésével, nemcsak a hazai dohánytermelési viszonyokat ismeri a legrészletesebb alaposággal, hanem beutazta Európa összes dohánytermelő államait, 16 év óta vezeti a debreceni m. kir. dohánytermelési kísérleti állomást és így valóban nagy nyeresége mezőgazdasági szakirodalmunknak, hogy szerzett feleskörü értékes tapasztalatait e füzetben közkinccsé tette. De különös örömmel üdvözölhetik e jeles munkát a dohánytermelő gazdák, akik megbecsülhetetlen és minden pontjában teljesen megbízható tanácsadót nyernek benne, amelynek egy dohánytermeléssel foglalkozó gazda könyvtárából sem szabad hiányoznia.

A könyv a leggondosabb részletességgel felöleli a dohánytermelés és kezelés egész anyagát. Először a dohánytermelés előfeltételeiről, az időjárásról, talajról, ve-

Hofherr—Schrantz és Clayton—Shuttleworth Részvénytársaság gépgyár

3023

Erdélyrészi képvisellete, állandó nagy raktára

Babos és Társai vasnagykereskedésében Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 21.

tésforgóról s a különböző dohányfélésegekről szól, azután a dohányföld előkészítésével és trágyázásával foglalkozik, különös figyelmet fordítva a műtrágyázás gyakorlati irányu megvilágítására, majd a palántanevelést, a palánták kiültetését és a dohány ápolását tárgyalja. Kimerítően ismerteti a dohánylevelek törésére, felfűzésére szárítására, válogatására, osztályozására és csomózására vonatkozó tudnivalókat, rövid tájékoztatást nyújt a magtermelésről és dohánynemesítésről, hasznos tanácsokat ad a különböző dohánybetegségek ellen való védekezésre nézve, végül pedig néhány különleges dohánytermelési és kezelési eljárásról is megemlékezik, ugymint az árnyékosrendszerű dohánytermelésről, a dohányleveleknek tövestől valló szárításáról, a dohánylevélfűzőgépről és a dohány mesterséges szárításáról. A szöveget 55 eredeti csinos kép díszíti és magyarázza. A könyvet az anyag ügyes, könnyen áttekinthető csoportosítása, kiválóan szakszerű és gyakorlatias tárgyalás, világos szabatos és könnyen érthető irály jellemzi, mint a jeles szerző minden írását, amely előnyös tulajdonságok lapunk olvasói előtt eléggé ismeretesek. Így ez a füzet minden tekintetben igen sikerült alkotás és meg vagyunk győződve arról, hogy nagymértékben elő fogja segíteni az egyszerű dohánytermelési és kezelési ismeretek népszerűsítését, a szakszerű tudás terjedését s ennek révén hasznosan fogja szolgálni dohánytermelésünk mennyiségének fokozását és minőségének javulását.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Lovaglási rekordok.** Egyszersmint felelet egy idevágó kérdésre.) Ugy van: nem szabad a mi mai lovainkat se leki-csinyelni, mert téteményképességben, kivált a győzősségekben, kitartásban páratlanok.

Erre csakugyan egyedül álló példa volt a földünkön akkor, amikor gróf Stahremberg 1892-ben a Wien-berini 582.5 kilométer utat magyar nevelésű lován 71 óra alatt járta be. Az is feltűnő példa volt, amikor Wodianer Béla 1908-ban a Budapest-Wien közötti 228 kilométer utat 16 óra alatt járta be egy magyar nevelésű angol telivér ló hátán.

A lovas katonaság nálunk, szintén magyar lovakon, minden évben rendez maiglan is szerteszét az országban távversenyeket 50 kilométeres távolságon s ezt — akadályokat is legyőzve — rövid 100 perc alatt is bejárja. Legutóbb egy ily versenyen *Kiwisch* báró 158.7 kilométert 11 óra alatt járt be olyan kímélésével a lónak, hogy első díj mellett kondíció díjat is nyert. Ne is bántuk hát a magyar nevelésű lovakat! *M. K.*

+ **Alszanak-e a halak?** A nyugalomra s az ezzel kapcsolatos alvásra ismereteink szerint bizonyára minden mozgó állatnak szüksége van. A halakra nézve ez a kérdés eddig nem volt tisztázva, de feltehető volt, hogy ezek a sokat mozgó állatok is időnként nyugszanak és alsznak is, hogy mozgás közben felhasznált erőiket pótolják.

Mint olvassuk, a madrasi akvarium igazgatója beható megfigyeléseket végzett e kérdés tisztázására s megállapította, hogy az akvariumban élő halak egynémelyik fajtája éjjel-nappal fáradhatatlanul mozog, nem nyugszik, emberi fogalmak szerint nem alszik, több másfajta azonban meghuzódik időnként a fenekén, vagy valahol máshol az akváriumban s teljes mozdulatlanságban hosszabb időn keresztül vesztegel; némely fajta éjjel, másfajta nappal, vagyis bizonyára nem csak pihen, hanem valósággal alszik.

Hogy már most a nyitott szemekkel való ilyen alvás olyan természetű-e, mint a szárazföldi állatok alvása, nem lehet eldönteni, de — ha a vadászemberek kijelentésének, hogy a nyulak nyitott szemmel is tudnak aludni — hinni lehet, nincs kizárva annak lehetősége a hálnál se.

M. y.

+ **A szőlőmoly másodszori fellépése.** Nagy pusztításokat végzett az idén a szőlőkben a szőlőmoly első generációja. A második generáció lepkéje július hó harmadik és augusztus hó első harmadában jelenik meg, hogy fehérszínű petéjét a szőlőbogyó szárának a vackára, közvetlenül a bogyó mellé lerakja. A petékből augusztus hó második harmadára már kikélnek a hernyók és megkezdik kártételüket, mely abból áll, hogy a bogyókba belebujva, azokat kirágják és olykor nemcsak egy-egy fillenket, hanem egész gerezdeket is teljesen elpusztítanak. Kártételüket szeptember hó 10-ig folytatják, azután télire bebábozódnak, hogy 1915. tavaszán ismét szárnyra keljenek. A második generáció elleni védekezések ideje elérkezvén, figyelmeztetjük annak pontos végrehajtására a szőlősgazdaközönséget.

+ **Fokozza-e a tej mennyiségét a vizenyős takarmány?** A budapesti állattéltani kísérleti állomáson kísérleteket hajtottak végre e kérdés felderítése céljából.

Száraz takarmány adaghoz arányosan adagoltak tengeri moslékot, takarmánytököket, bungonyát, takarmányrépát és zöld lucernát, viz pedig ad libitum állott a kísérleti állatok rendelkezésére.

Kiderült a kísérletek során, hogy pl. a tök hátrányosan, a répa és lucerna pedig különösen előnyösen hatott a tej mennyiségére, a nagyobb víztartalmu takarmányok azonban, mint ilyenek, a tej mennyiségére annál több víztartalmára, általában nem hatottak. *M. y.*

+ **Patkányok a baromfiolban,** vagy azok körül nagy károkat szoktak okozni, mert az ember nem lehet eléggé óvatos ezekkel a ravasz tolakodó vendégekkel szemben. Ha a baromfiaknak több esélyt adunk, mint amennyit meg tudnak enni, szinte magunk csalogatjuk oda a patkányokat. Jó eszköz a távoltartásra, ha a falakon alul szűkfonatú dróthálóat alkalmazunk legalább 30 cm. mélységben, de nem sokáig használ ez sem, mert csakhamar rájönnek, hogy ezen alul is lehet jönni az ólba. Egy jó foxterrierkutyá nagyon jó szolgálatot fog tenni, ha nincsenek kótló- vagy tojótyukok, mert ezeket tulságosan zavarná a kutya élénk vadászata. Patkányfogók felállításával nem sohaat érünk, mert oly ravaszok, hogy vajmi ritkán tévednek bele. Mérgek kiszórása nem alkalmas, mert más állat is megeheti, ellenben azt mondják, napraforgómag elszórása hathatós szer a patkányok ellen, mert ha nagyobb mennyiségben élvezik, elhullanak föle, ugyszintén kipusztulnak némely erős szagtól, mint a minő a naftalin. Mint általában a rágcsálók, a patkányok is kényesek testük tisztaságára s ezért állítólag sikerült volna kátrányozott, tollakkal beragasztott rongvok segítségével, amelyeket patkánylyukakba vagy járatokba dugtak, egész patkánygenerációkat kipusztítani.

+ **A vakondok elűzése.** Különösen a házi konyhakertekben, — hol az eljárás könnyen keresztül véhető — ajánlható a vakondok elűzésére a következő eljárás. Az öntözővizhez keverjünk petrolumot és pedig 1000 liter víz fél liter petrolum arányában. Ezzel a vízzel öntözzük meg a földet, mit sem tartva attól, hogy a petrolum ártalmára lenne a növényeknek. A vízzel együtt a petrolum szaga is bejut a földbe, ahol jó hosszú ideig lekövete marad. E szagot a vakond sehog sem szível-

heti és ha földalatti vándorutjában petrolumos vízzel megöntözött növény közelébe jut, azonnal másfelé fordul és ha minden oldalról így öntözött növényekkel találkozik, végre ott hagyja a földet és a gazda megszabadul tőle.

EGYLETI ÉLET.

Igazgatóválasztmányi ülés.

Az E. G. E. igazgatóválasztmánya f. hó 17-én, pénteken, délután 4 órakor rk. ülést tartott.

Elnökölt: Br. Bánffy Ernő e. elnök.

Előadott: Tokaji László e. titkár.

Jelen voltak: Báró Jósika Gábor al-elnök, Sperker Ferenc, Papp Elemér, br. Mannsberg Sándor, Gy. Rosenberger Ignác, dr. Páter Béla, Jászberényi András, Wolszky Győző, dr. Gidófalvy István, Szász István és dr. Baintner Ferenc v. tagok.

1. Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri br. Mannsberg Sándor és Gy. Rosenberger Ignác tagokat.

2. Titkár előterjeszti a helyi gazdasági akadémia tanári testületének javaslatait — melyekhez képest:

a) igazgatóválasztmány az E. G. E. által alapított gróf Mikó Imre jutalomdíjat: Seemann Sándor, a Bors Albert-félel pedig: dr. Cséke Jenő végzett hallgatóknak határozta kiadatni. A jutalomdíjak ünnepélyes átadására: Papp Elemér és Tokaji László kérettek fel.

b) A megüresedett 10 áll. ösztöndíjas helyet: Fazakas Miklós, Tordai Pál, Lőrinczy Mihály, Kakasy Árpád, Nagy Miklós, Vajna Dezső, Borbély N. György, Májay György, Szabó Gyula és Szekeres Béla — pályázóknak javasolja adományozni.

3. Titkár indítványára kimondja ülés, hogy a fellépett nagy mezei egér invázió elleni állami intézkedés tárgyában sürgőnyi felterjesztést intéz az E. G. E. a földm. és pénzügyi miniszterekhez.

Ezután elnök a rk. ülést bezárta.

Sürgőnyi felterjesztés az erdélyrészi egérintvázó ügyében. Az E. G. E. folyó hó 17-iki üléséből a következő sürgőnyi felterjesztést intézte a földm. miniszterhez:

»1077—1914. szám. Földmívelésügyi miniszterium Budapest. Erdélyszerte, főképpen a Mezőségen föllépett szokatlanul nagy kártevő egérintvázó ellen magas intézkedést kérünk. Kérjük pénzügyminiszternél is közbenjárni, hogy ez elmi kárnak minősítessék. Erdélyi Gazdasági Egylet: Bánffy elnök, Tokaji titkár.«

KORMANYINTÉZKEDÉSEK.

Biztonsági berendezés szecsavágásnál.

A szecsavágógépek kezelésénél felmerülő balesetek elkerülése végett a földmívelésügyi miniszter felszólítja a gazdákat, hogy a munkásnép testi épségének megóvása céljából, emberbaráti szempontból a gazdaságokban a szecsavágó gépeknél megfelelő biztonsági berendezéseket létesítsenek és csak olyan szecsavágó gépeket használjanak, melyek kiváltószervekkel és tetőláncal vannak ellátva.

Vetőmag-eladás. (39235 X-2—1914. sz.)

A kishéri, bábolnai, mezőhegyesi és fogarasi ménesbirtokok, valamint a gödöllői m. kir. koronauradalom gabona és egyéb terménykészletéből az erre alkalmas minőségű magvak az alábbi feltételek mellett vetőmagul mindazoknak a gazdáknak kiadatnak, akik eziránt a birtokok igazgatóságaihoz fordulnak.

Az egyes termények csak készpénzfizetés mellett engedtetnek át.

Az eladási ár Kisbérre és Bábólnára Mezőhegyesre és Gödöllőre nézve a budapesti tőzsdei, Fogarasra nézve pedig a fogarasi piacon jegyzett piaci árak szerint állapították meg oly módon, hogy az elszállítást megelőző napon jegyzett tőzsdei, illetve piaci árakból szállítási költségre Kisbéren 83 fill., Bábólnán 60 fill., Gödöllőn 30 fillér, Mezőhegyesen pedig 100 fillér 100 kg-ként levonatik, az ily módon megállapított árhoz azonban mivel jól megrostált vetőmag engedtetik át, mindegyik birtokon 2 K, azaz kettő korona hozzászámítottatik.

Egy gazdának egy és ugyanazon gabonából 100 q-ig, egyéb magvakból pedig 10 q-ig terjedő mennyiség engedtetik át.

A vásárolt vetőmag kizárólag csak vetésre fordítható. ezért a megrendelő gazda kívánatra a megrendelés teljesítése előtt hiteles községi bizonyítvánnyal igazolni tartozik, hogy a megrendelt vetőmagra — saját gazdaságában — tényleg szüksége van. A szállítást a legközelebbi vasuti állomásra mindegyik birtok ingyen, illetve költségfelszámítás nélkül teljesíti — a vasuti szállítási költségeket azonban a megrendelő fél viseli.

A szükségelt vetőmagokra előjegyzéseket is kérhetnek a gazdák az említett uradalmak igazgatóságaitól, megjegyezvén, hogy az előjegyzés sorrendjében a vetőmagvak kiszolgáltatása az őszi, illetve jövő tavaszi vetés végéig fog eszközöltetni.

Minden előjegyzett vetőmag után előlegül, illetőleg bánatpénz gyanánt méter-mázsánként 1 K az illető birtoknak, amelynél a megrendelés történik, beküldendő, mely összeg azonban a szállításkor az egész vételárba beszámítottatik.

Budapest, 1914. július 6.

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Közlemény. A szeszdóról szóló 1908. XXVIII. t. c. 88. §-a értelmében a mezőgazdasági és ipari szeszfőzdektől évente elvont kontingensért nyújtandó kártalanításra csak azon szeszfőzdek tarthatnak igényt, melyek a szeszfőzdekből kikerülő moszléket vagy maguk használják fel, vagy pedig hazai gazdaságoknak adják el.

A törvény rendelkezése alapján beérkezett jelentések szerint a folyó évi július hó 1-től szeptember hó 30-ig terjedő időszakban Neumann Testvérek aradi cégnél 13.000 q, a Gschwindt-féle szeszélesztő, likőr- és rumgyár részvénytársaság budapesti cégnél 500 q és Mayer Miksa savski-marofi cégnél (Horvátország) 730 q szárított szeszmoslék kerül eladásra.

Felhívjuk ezúton is az ország gazdaközönységét, hogy amennyiben szeszmoslékra szüksége lenne, annak beszerzése végett forduljon közvetlenül fentnevezett szeszfőzde vállalkozókhoz.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Felhívás gazdatársainkhoz és gazdatiszti karunkhoz.

A volt erdélyrészi gazdatiszti egyesület egyik néhai buzgó alapítójának özvegye két kiskoru árva gyermekkel maradt el évekel ezelőtt teljesen vagyontalanul.

Az özvegy nehéz munkával tartotta fenn magát és nevelte, taníttatta gyermekeit, a míg egészsége volt. Most azonban, immár közel két év óta beteg és munkaképtelen. Jelenleg tanuló gyermekeivel együtt, kik közül egyik már rövid idő múlva keresetképes lenne — ugyszólva: az utcán van.

Ilyen állapotában szerkesztőségünkhöz fordult támogatásért. Pár száz korona elég volna ahhoz, hogy a kis árva gazdatiszti család újra lábba álljon.

Hozzátok fordulunk nemesszivü gazdátársak és gazdatiszt kartársak, adjátok össze ezt a csekély összeget kisebb adományaitokkal és megnyitjuk az adakozást szerkesztőségünk részéről 30 koronával.

Jószivü adományokat elfogad, »S. L.-né részére« jelzéssel, nyilvánosan nyugtáz és kézhez juttatásáról az E. G. E. elnöksége előtt elszámol:

az Erdélyi Gazda szerkesztősége.

Eddig beérkezett adományok:

Elekes Árpád intéző, Harasztos	—	10 K
L. F.	— — — — —	50 K
Dr. Nagy Endre Dés	— — — —	2 K
Bartha László A. arosludas	— —	5 K

Együtt: 67 K

amely összeget rendeltetési helyére juttattuk.

— **Gazdaköri szántásverseny Tekében.** Folyó hó 19-én Tekében rendezett az E. G. E. kolozsmegyei szakosztálya gazdaköri szántásversenyt.

A versenyben 13 kisgazda rejt részt s a bíráló bizottság tagjai Wolszky Győző gazdasági tanár vezetésével Scheiner Mihály, Fronius István voltak. A szakosztály részéről dr. Cséser Lajos szakosztályi előadó is megjelent.

A bíráló megejtése után a bíráló bizottság a következő jutalmakat osztotta ki:

I. Demeter Ferenc eketéstet és láncot. II. Gál Mihály szénavágót és láncot. III. Boros György viharlámpt és láncot. IV. Ferencz János viharlámpt kapott.

Borsos Ferenc, Papp János, Hunyadi L. Mihály, Hunyadi János és Borsos Márton 1—1 kaszát, Guthér András és Mogyorósy János 1—1 villát, Barta Sándor és Borsos András pedig 1—1 láncot kaptak.

A verseny alkalmából szép számú közönség jelent meg, a többi között Debreceni S. ref. lelkes, a gazdakör elnöke, Farkas Kálmán szolgabíró, dr. Léway községi orvos, Biró Jenő kir. segéderdős, Hoffmann Frigyes községi főjegyző, ifj. Scheiner Mihály s mások.

A díjak kiosztásával kapcsolatban dr. Cséser Lajos szakosztályi előadó intézett lelkes beszédet a szép számban megjelent gazdaközönséghez, összetartásra, együttműködésre buzdítván őket.

A verseny után a község sétatéri vendéglőjében gyűlt össze a gazdaközönség s itt Debreceni S. gazdaköri elnök magas szárnyalású beszédében köszönte meg a szántásverseny rendezését a kolozsmegyei szakosztály kiküldötteinek, kiknek nevében dr. Cséser Lajos válaszolt, örömeiké adván kifejezést, hogy a magyar és a szász gazdák között a lehető legnyuggyobb egyetértést tapasztalhatja.

— **Tejelő versenyek Torda-Aranyos vármegyében.** Az Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesülete a Torda-Aranyos vármegyei Gazdasági Egyesülettel karöltve, a földmiv. miniszteri kirendeltség támogatása mellett, a tordaaranyos vármegyei Aranyosrákos és Harasztos községekben éves tejelő versenyeket rendez, amelyeken a kisgazdák magyarfajta teheneikkel vehetnek részt. A két verseny szervezési munkálatait most fejezték be, amelyen a Tenyésztők Egyesülete és a várm. gazd. egyll. részéről: Török Bálint titkár, a kirendeltség részéről: Mayerffy György gazdasági felügyelő vettek részt. A tejelő versenyre bejelentett teheneiket a Tenyésztők Egyesülete még e hó folyamán törzskönyvelni fogja, úgy, hogy már augusztus hó folyamán beindítja mindkét versenyt, melyek egy évig fognak tartani. A bíráló tárgyat a tej mennyisége, minősége (zsirtartalma) és a kezelés tisztasága fogják képezni.

— **Gatonapiaci szemle.** A »Köztelek« irja: Minél inkább haladnak az aratási munkálatok, annál nagyobbak a csalódások még azokon a helyeken is, ahol némi remény (volt a gyenge közepes termésre. Helyenként 2—3 métermázsára tehetők a csalódások ami bizony elég vigasztalan körülmény. A jövő héten már majdnem mindenütt elkezdik a cséplést, hacsak az esős időjárás nem fogja ezeket a munkálatokat is hátráltatni, mert az aratás sok helyen csak megszakításokkal történhetett. Kétségtelen, hogy az időjárás kedvező volt a tengerire s a kápas növényekre, melyek szépen fejlődnek, káros volt azonban az aratási munkálatokra, mert nedvesen kellett kereszterakni a gabonát, ami a kicsirázást segíti elő. A rosszabbodott aratási hírekre a tőzsde irányzata szilárd. Különösen a júliusi szállításra beérkező gabonákat fizetnek meg jól, de a változékony időjárás folytán nem készülhet el a gabona idejében s így a forgalom csak vontatottan alakulhat. A rozstermesre kevesebb panasz érkezett. A zab s árpa annyira, amennyire kielégítő. Sörárpatermésünknek rendkívül sokat ártott az esős idő, amennyiben fehér, kifejlődött szemek csak elvétve akadnak. Ezzel kapcsolatban Sávoly Ferenc dr. a »Köztelek« mezőgazdasági meteorologusa jelenti, hogy a csapadék mennyisége egy hét alatt akárhány helyen megkétszereződött, a csapadékos napok száma pedig megháromszorozódott. A letelt félhónap több vidéken máris meghozta az egész havi »eső előirányzatot«. Legsúlyosabban érinti a sok és gyakori eső a nyugati végeket s egyáltalán a Dunántúlt, ahol az időjárás igen értékes mezőgazdasági területeket zudított válságba. Erdély déli szélein is igen nagy eső járt, amde ez már a havasok vidéke s a sok víz inkább áradás és kiöntés által vált veszedelmessé. A Nagyalföld rónáin nagyban és egészben türhető a helyzet, noha itt is vannak apróbb szigetek, felhőszakadásszerű esőkkel. Az eső gyakorisága az egész Alföldön sokkal több, semmint az aratás érdekében kívánatos lenne. Legjobban járt a Délvidéknek az a része, amelynek csapadékmenyisége 25 mm. alatt van. A mai légnyomás helyzetkép nem ígér még a közelebbi jövőben csapadékmentes és forró napokat, a melyekre az egész országban sürgősen szükség lenne. A Rábaközben, Fertőtől Sárvarig óriási pusztítást végzett a mezei pocok. A kalászatok lerágja, a földet pedig teleszórja szecszkázott szalmával. A pénzügyigazgatóságnak 50—60 százalék kárt jelentettek be adóelengedés végett.

A Dr. Borovszky-féle szagosított

BOROLIN

a világ legjobb és leghatásosabb **házi-szere.** A *Borolin* a fájdalokat azonnal megszünteti.

Megrendelhető a **Borolingyárban**
Budapest, II., Margitrakpart 45. sz.

Próbaüveg 50 fillér.

2762

— **Kolozsvár földgázszerveződése.** Most hagyta jóvá a pénzügyminiszter Kolozsvár és a kincstár között kötött földgázszerveződést, a melynek immár végleges intézkedése szerint a város 200.000 köbméter földgázt kap, többet csakis akkor, ha a gázmező a kívánt többletet fedezi. A miniszter kijelenti, hogy eddig 632.902 köbmétert kötöttek le különböző iparvállalatok. A földgázt köbméterenként 0.3 fillérért kapja Kolozsvár, ezenkívül a kincstár részesedik a jövedelemből is. Ha az összes beruházás 6 szá-

zalékkal kamatozik, az állam nem kap részesedést 6%-tól 10 percentig, 5%-ot, 15 százalékig 10 percentet, 20 százalékig 20 percentet kap a kincstár a tiszta jövedelemből; ezenfelül 50 százalék illeti meg az államot a haszonból. A város köteles egy éven belül az építkezést megkezdeni és két éven belül üzembe hozni a hálózatot. Igen érdekes pontja a szerződésnek, hogy a városnak nincs joga a pénzügyminiszter engedelmével ipartelepnek gázt szolgáltatni, kivéve, ha annak napi fogyasztása a 100 köbmétert meg nem haladja.

— Magyar szőlősgazdák Ausztriában. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete által rendezett ausztriai tanulmányut résztvevői értekezletet tartottak a Köztelek tanácsstermében. Az értekezleten Drucker Jenő dr. igazgató beszámolt a tanulmányut előkészítéséről, melynek sikerét minden tekintetben biztosítja az osztrák hatóságok előzékenysége. A tanulmányutra induló társaság egyébként ma reggel utazott el a kelti pályaudvarról. Erdélyből Lészai Ferenc EGE alelnök vesz részt a kiránduláson. Első állomásuk Grác lesz, hol a város megtekintése után a várhegyi vendéglőkben stájer borkóstoló lesz.

— Ragadós állatbetegségek. A földmívelésügyi miniszteriumhoz érkezett jelentések szerint emelkedett a mult hét folyamán a lépfenével fertőzött községek száma 188-ról 212-re, a takonykórral fertőzöttek 41-ről 45-re, a száj- és körömfájással fertőzöttek 946-ról 1156-ra, a juhhimlővel fer-

tözöttekké 12-ről 13-ra, a bivalyvésszel fertőzöttek 8-ról 17-re és a sertésvésszel fertőzöttek 815-ről 845-re. Csökkentek ezzel szemben a veszettséggel fertőzött községek száma 267-ről 266-ra, az ivarszervi hólyagos kiütések száma 37-ről 36-ra, a rühkórral fertőzöttek 272-ről 249-re és a sertésorbáncsal fertőzöttek 280-ról 271-re.

— Allatdíjazások Biharmegyében. A Biharmegyei Gazdasági Egyesület most tartott gyűlésén elhatározta, hogy augusztus 15-én Mezőgyánba, augusztus 30-án Gyantán, szeptember 6-án Szalacson, szeptember 13-án Csökmön, szeptember 24-én Belényesen, szeptember 26-án B.-Ujfaluban és szeptember 27-én Margittán tenyészállatdíjazást rendez. A díjazást a földmívelésügyi kormány támogatja.

— Szövetkezeti jutalomdíjak. A Magyar Kölcsönös Allatbiztosító Társaság a kötelekbe tartozó községi allatbiztosító szövetkezetek ügyvezetői számára a szövetkezetek fejlesztése érdekében kifejtett működésük elismeréséül 1 drb 200 koronás, 2 drb 100 koronás, 10 darab 50 koronás és 30 darab 25 koronás jutalomdíjat tűzött ki. Pályázhatnak azon szövetkezeti ügyvezetők, akik szövetkezetüket legalább 1914 január 1 óta vezették. A pályázati határidő 1915. március 1-én jár le és a jutalomdíjak odaítélése felől 1915. április hónapjában döntenek.

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményyt.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

A LAPPELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

Megvételre sürgősen keresek

kitermelésre alkalmas, idősebb, hat ezer kat. holdon felüli, bármily nagy területű, vasuthoz közel fekvő

bükk-fa erdőt.

Levélbeni részletes ajánlatokat direkt a tulajdonostól, augusztus hó végéig kérek:

Sándor János Kolozsvár, Ferencz József-ut 76. címre.

3123

Viharálló, rozsdavédő

legjobb mindennemű vasszerkezetek mázolására!

Különösen ajánlható:

Hidak, vas- és bádognetők, vasgerendák, oszlopok, gazometerek, kandeláberek

vasrácsok, vasajtók mázolására.

Minium-alapozás nem szükséges.

Mintamó: olattal, prospektussal, szinkártyáva szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

2767 III.

festékgyára

BUDAPEST, VII. ker.,

Ornagy-utca 4. szám.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.

Vezérképviselő: Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 35.

Biztosításokat elfogad tűz és jékkár ellen. ugyszintén az ember életére a legkülönbözőbb módok szerint, előnyös feltételek mellett.

Az üzleteredményben a biztosított tagok eljaryanyukban részesülnek.

A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzletlelesleléből. közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2,527.980.— K
Tartalékok	3,357.603.— „
Biztosított tagjainak fennállása óta fizetett tűzkárokból	10,741.000.— „
jékkárokból	5,042.000.— „
Biztosított érték tűzben 1912. évben	880,000.000.— „
jégben 1912. évben	63 040.000.— „
Életizlet állománya	15,240 080.— „
A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a	

»GONDVISELÉS» Országos Központi Segélyző Társulat

utján 10) koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leánykiképzési (önálló itási) segélybiztosítások eszközölhetnek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működéssel. Tájékoztatót készíttel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz.

Név és védjegy törvényes szabadalom.

SENZÁCIÓ!

REITTER OSZKÁR

nagybecskereki főkapitány és baromfityenyésztőnek nagyszerű

PATKÁNIN!

találmánya a **patkányirtó szer** (nem mérge), mely emberre és háziállatokra nem ártalmas. Egy adag ára 2 kor. Minden adaghoz használati utasítás! Biztos irtásért jótállás. Ismertető prospektust - kérésre - ingyen küld:

REITTER OSZKÁR főkapitány **PATKÁNIN** gyárának vezetősége, **NAGYBECSKEREK.**

3125

Minden várakozásnak megfelel a szabadalmazott „EXCELSIOR” benzinüzemű motorekénk

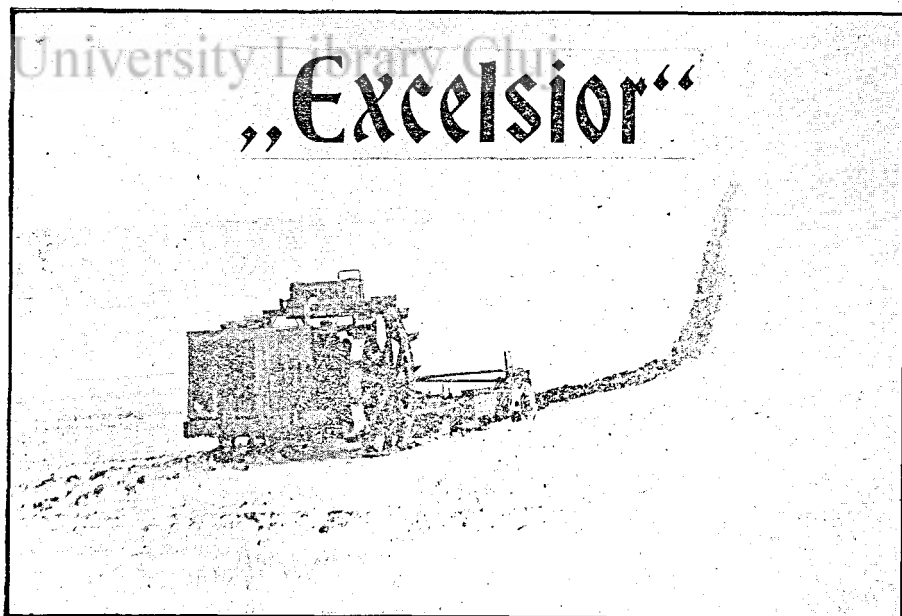
2 méter munkaszélességű, 6 eke-
testtel, három különböző gyorsaságra és hátramenetre berendezve.

A körülbelül 80 lóerejű motor munkateljesítménye a legnehezebb talajviszonyoknál is a leggazdaságosabb!

Tökéletessége a szerkezeti egyszerűségében, könnyű kezelhetőségében és jó anyagában rejlik.

Feltűnő nagy munkateljesítmény! :-: Tetszésszerű mélyjáratra (6"—12") szántásközben is beállítható.

Benzinfogyasztása kevés

Teljes szavatosság! Kedvező feltételek! Olcsó beszerzési ár!

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Bächer Rudolf — Melichar Ferenc

Magyarországi
vezérképviselő: Szücs Zsigmond

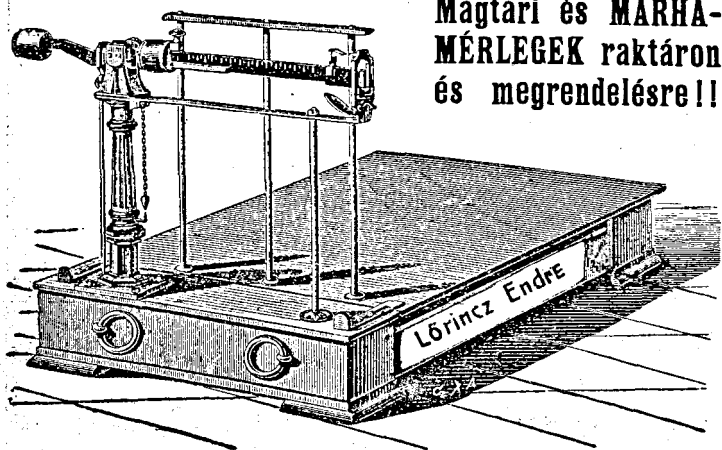
BUDAPEST, VI. kerület, Teréz-körút 26. szám.

PETREUS L. UTÓDA LŐRINCZ

KOLOZSVÁR,
HOSSZU-UTCA 26. SZ.

KITÜNTETETT OKLEVELES MÉRLEGKÉSZÍTŐ, ÉPÜLET- ÉS MŰ-
LAKATOS, VAS- ÉS RÉZBUTORGYÁRTÓ.

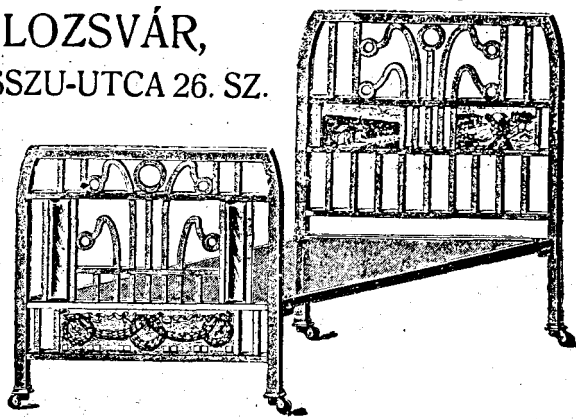
3111

**Magtári és MARHA-
MÉRLEGEK raktáron
és megrendelésre!!**

ELVÁLLAL:

Vas és fémből előállítható szak-
májába vágó minden munkát. Kór-
házak, szállodák, gazdaságok, is-
tálló, tehenészetek stb. fa, vagy
fémbutorral való berendezését.
Folyósó, lépcső és sirrácok készi-
tését. Gazdasági és kerti kerítéseket
Kerti butorokat és sátrakat. Réz-
és vaságyakat és butorokat, stb.

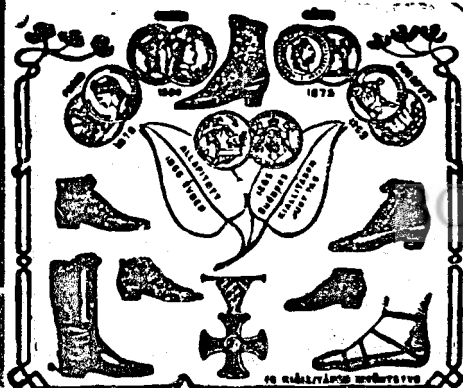
Költségvetéseket és rajzokat kívánataira díjtalanul ad.
Pontos időre szállítás! Szolid és versenyképes árak!
Szakszerű tökéletes munka!

MAGTÁRI ÉS MARHAMÉRLEGEI MINDEN MÁSNÁL JOBBAK ÉS OLCSÓBBAK!

MATUTSEK JÓZSEF

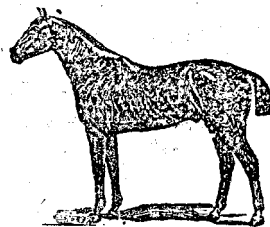
KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Fölvívja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangu műhe-
yében a legjobb anyagból és legújabb divatszerint készült közkeletű
férfi és női cipőraktárára

2019

Megrendelés után készít ame-
rikai és francia, vagy bármily
tetszés szerinti faconu cipőket,
a legkényesebb igényeknek is
megfelelő kivitelben. — Vidéki
megrendelések pontosan és
gyors kivitelben mérték után,
de legbiztosabban egy használt,
a lábra találó cipő beküldésé-
vel eszközöltetnek. — Kiváló
tisztelettel: Matutsek József.

3122

Eladó egy pár jó hámos, jól járó
kocsi ló,

választani lehet egyik pár 158 cmeter magas, négy
évesek; a másik pár 152 cmeter magas, öt évesek

Kimpel Flóris birtokosnál Torda, Tordaaranyos m.

Erdélyi Gazda Társaság

Kolozsvár, Attila-utca 10. szám. — Telefonszám 158.

Megbízásból eladásra ajánl:

Földbirtokokat:

Megyében:

1.	900 kath. hold területű	Kolozs
2.	476 " " "	Szatmár
3.	43 " " "	Kolozs
4.	6000 " " "	Arad
5.	640 " " "	Nagyküküllő
6.	600 " " "	Tordaanyos
7.	900 " " "	Szatmár
8.	1600 " " "	Tordaaranyos
9.	70 " " "	Szolnokdoboka
10.	350 " " "	Szolnokdoboka
11.	100 " " "	Kolozs
12.	23 " " "	Hunyad
13.	100 " " "	Marostorda

Erdőbirtokokat:

1.	Erdélyben	10000 kath. hold területű erdőt
2.	"	800 " " " "
3.	"	750 " " " "

Bérbead:

2600 holdat	Kolozs megyében
1800 " "	Kolozs megyében
1027 " "	Szolnok-Doboka megyében
446 " "	Kolozs megyében
600 " "	Kisküküllő megyében és
130 " "	Udvarhely megyében.

Állatokat u. m.:

Több száz havasi mételymentes racka anyajuhot!
Lovak.

Fejős berni — simmentháli tehének.

Sertések: Jorkshyreai és berkshyreai tájfajták stb
Mezőgazdasági gépeket és eszkö-
zőket u. m.:

**Cséplőgép garnitúrák, a M. Á. V,
Gépgyár világhírű gyártmányai.**

Trieurök,

Nyersolajmó'orok,

3098

Darálók,

Örlőmalmok,

Ekék,

Önítató berendezések és alkatrészek.

Őszi vetőmagvak!

Zsákok, ponyvák!

Mütrágyák. Mérlegek.

Szuperfoszfátot

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a

2769

**Műtrágyát
Értékesítő
Szövetkezet**

Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

Gazdatiszti állást keres

őszire vagy tavaszra 38 éves, református, nős, gyermektelen, felmondatlan állásban levő szeszgyári és 1000 hold mezőgazdaságot vezető gazdatiszt. Beszél: magyarul, németül és románul. Jelenlegi állását városról falura való költözésért hagyná el.

Cim a kiadóhivatalban.

3127

Segédtszt

ki földmives iskolát végzett és lovagolni tud, felvétetik gróf Mikes Kelemen uzoni gazdaságába. Fizetés 480 korona és teljes ellátás.

Ajánlatok Belle László gazdatiszt Magyarcsesztve, címére küldendők.

3126

Olcsón eladó

szép, egyenes fekvésű, bekerített közel 700 □-öl területű üres

HÁZHELY

Kolozsvár város legszebb részében,

mindenhez közel, egészséges, jó levegőjű olyan helyen, ahol a telek-érték évente 20%-al emelkedik. Nagy uricsaládi ház, vagy bérpalota építésére kiválóan alkalmas. Csupán biztos és jól gyümölcsöző tőkeelhelyezésre is jó alkalom. Érdeklődőknek eladó címét megmondja levélileg, szóval, vagy telefonon (158. szám) is: a kiadóhivatal.

3034

Eladó éves borjúkat, ökörtinókat, igás-ökröket és 4-6 éves szép bival-ökröket keresünk megvételre.

Szives ajánlatokat

(legalább 8—12 párt kitevő mennyiségről)

Kérünk:

Erdélyi Gazda Társaság

Kolozsvár cimen — küldeni.

3035

Kwizda Ferencz János az osztrák-magyar csász. és kir., a román királyi és bolgár királyi udvaroknak állatgyógyászati cikkeiben való szállítója, kerületi gyógyszerész, Korneuburgban, Wien mellett

Kwizda-féle korneuburgi marha-por.

Diétikus szer loval, szarvasmarhák és juhok részére.

Egy egész doboz ára Kor 1-40

Egy fél doboz ára 70 fillér.

Több mint 10 éve használatban van, a legtöbb istállóban etvágyhiány, rossz emésztés gyógyítására, a tej javítására ingyen és bérmentve a főraktárban: Kwizda Ferencz János cs. és kir. udv. száll., a román és bolgár kir. udv. száll. 3118 II.

Csak ezen védjeggyel valódi.

és a tejelékenység fokozására. Képes árjegyzék Kwizda Ferencz János cs. és kir. udv. száll., a román és bolgár kir. udv. száll. 3118 II.

Zsákok, ponyvák, olajok és zsirok

minden más forrásnál jobb minőségben és olcsóbban megrendelhetők az:

Erdélyi Gazda Társaság Kolozsvárt, Attila-u. 10. — utján. 3119 II.

Haszonbérbe kiadó

Kolozsvártól 20 kilométerre, Ajton község határán fekvő

1350 kat. hold, melyből 425 kat.

hold természetes kaszáló

1915. évtől kezdődőleg.

Értekezhetni: Kolozsváry Domokossal Ajtonban.

3128

A KOLOZSVARI

TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénztintézete.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjal 1.302692 korona 10 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.

Váltóüzlete: Ugyanott.

Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám. 2004

Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kamatozás mellett eszközölhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza. Leszámitol váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapírokat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10—50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönöket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előleget nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratl.

Dijmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt csomagban is.

Utalványokat, hitelleveket állít ki bármely külföldi piacra.

Árukra előleget ad, ha azok árurak áraiba be vannak tárolva.

Áruraktáraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett és azokat szakszerűen kezelteti.